

Szerkesztőségi iroda:

Nagy-Becskerek,

Zápolya-utca 1-ös szám,

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felezőlások intézendők.

Telefon 21. szám.

Nagybecskerek, 1899.

TORONTÁI

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

XXVIII. évfolyam. 232. szám.

Hirdetési árak:
Egész évre ——— 12 ft.
Félévre ——— 6 :
Negyedévre ——— 3 :
Egy hóra ——— 1 :
— Egyes szám ára 4 kr. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési irodákban.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap esti 6 óráig.

Kedd, október 10.

Az ipartestületek reformja.

Nagybecskerek, október 10.

A reformok korát, vagy divatját éljük. A kóros állapotok gyógyításának első orvosszere gyanánt minden újabb házi orvos a régi orvosságok féltreállítását hiszi célravezetőnek, levegő-változást ajánl tehát s új orvosszereket.

Igy tesz Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszter is, aki az országgyűlésen tartott első miniszteri nyilatkozatában végig zongorázván tárcája széles klaviatúráján, érintőleg megütötte az ipartestületek billentyijét is s e hangütés nyomán vegyes akkordok jelentkeztek.

Sokan nem tartották szerencsésnek e kérdés azon oldalról való felfogását, amely a miniszter beszédéből kiérthető volt, mert azon oldalról vizsgálva a kérdést, impraktikusnak tartották a hozzányúlást és sikertelennek az akciót.

Epen a szakköröknek volt ez a véleménye.

Azonban az akta megindult, az akta növekedett s ki kellett végre is lépnie a nyilvánosság levegőjére. Az időközben tartott kamarai titkári szaktanácskozás ugyan sokat lenyesett a kezdeményezés bozontos és theoretikus talajból nőtt kinövéseiből, egyes ágak azonban még így is makacsul megtartották állásukat s attól lehet tartani, hogy ezek az ágak megakadályozzák épen a törzs gyógykezelését.

Az ipartestületekkel foglalkozni tövös, maguk a testületek is kívánják, egy szerszám pedig helyes gyakorlati érzéssel jelölik meg azokat az orvosszereket, melyeket ők szükségesnek tartanak. Ebben velők a kamarák is egyetértének.

Az ó gyakorlatias érzéssel kitapogatótt s feltalált fájó pontjaikat azonban a miniszteri kezdeményezés nem szándékozik helyi gyógykezeléssel illetni, ehelyett az általános hygienia elméleti könyveiből keres ki részünkre gyógymódot, olyant, mely a kezdeményezés feltevése szerint gyökeres javulást, általános megfiatalodást és megerősödést teremt.

Vajha úgy lenne. De úgy lesz-e?

A miniszteri kezdeményezés a statisztikai adatgyűjtés és eredménymagyarázat ingatag álláspontján áll s az ipartestületek feladatkörébe olyant illeszt bele, ami megszorítja az ipari tér frázisait s lehetetlen terhekké illeti a feladatnak komolyan megfelelni akaró testületeket.

A miniszter leiratának ime a magva: „Sajnosan tapasztaltam, hogy a már létező ipartestületek az ipartörvény 126 §-ában körülírt azon feladatoknak, melyek őket az iparoktatás, a szakképzés, szövetkezetek alakítása és általában a képesítéshez kötött kézműipar fejlesztésének terére utalják, — vajmi csekély mértékben, mondhatni csupán szórványosan tesznek eleget és talán oka annak, hogy az érdekelt iparosoknak még mindig jelentékeny százaléka idegenkedik ily testületek alakításától, melyek körén belül szakmabeli érdekeit eléggé érvényre jutni nem látja.

Miután azonban a helyenkint e téren is felmutatott eredmények azt látszanak igazolni, hogy e testületek kellő vezetés mellett a kézműipar fejlesztésének is alkalmas szervei lehetnek, a nélkül pedig közigazgatási feladataikat sem képesek megfelelően ellátni, sulyt fektetek arra, hogy a testületek egy részénél tapasztalt

meddőség okai felderíttessenek s ott, a hol tehető és szükséges, a mutatkozó hiányok pótolassanak.”

Mi abban a nézetben vagyunk most is, hogy az ipartestületekre az iparfejlesztés és szakoktatás azon értelemben vett kezelést, a mint a miniszter leirata célba veszi, nem lehet várni, ehhez ők sem anyagi, sem ethikai eszközökkel nem rendelkeznek.

Azokból a keservesen behajtott csekély ipartestületi díjakból, melyek a testületek rendelkezésre állanak, nem lehet a testületeknek az iparfejlesztés és szakoktatás terén lendíteniök, hiszen maga a miniszterium tapasztalhatja, hogy jóllehet budzsetjében százezrek állanak rendelkezésre, hogyan elvész jelentéktelen csöpp gyanánt az igények és szükségletek óriási tengerébe ez az összeg s az az értékes, tiszteletreméltó tevékenység is, melyet az illetékes körök kifejtenek?

Az iparfejlesztés és szakoktatás terén nem igen várhatunk tehát csodát az ipartestületektől s az az állapot, ami konstatalható, nem is meddőség, hanem a helyzet természetes képe.

Különben a kamarák, melyekhez a miniszter véleménymondásért fordul e kérdésben bizonyára kifejtik az ügy egész lényegét s ők, akik nem a papiros-statisztika adataiból, hanem személyes érintkezésből közvetlenül ismerik az ipartestületeket és azok munkáit, hü és igaz képből fogják felvilágosítani a minisztert a helyzetről.

Jegyzői nyugdíjválasztmány.

Nagybecskerek, október 10.

A torontáivármegye községi kör- és segédjegyzők nyugdíjintézeti választmánya tegnap dr. Dellimanics Lajos elnöke alatt ülést tartott.

Jelen voltak: Forster Imre, Hollstein Ede, Meng József, Stassik János, Végh Károly, Szabadkay Ignác, Vihely Géza, dr. Brájer Lajos, Keresztes Aladár, dr. Haidegger Lajos, Zsiross Mihály, dr. Pollák Viktor, Rigó István.

Az ülésen a következő tárgyak nyertek elintéztést:

1. A jegyzői egyletnek az alapszabályok módosítása tárgyában kelt előterjesztése. — Megkerestetik az országos jegyzői egylet, hogy a viszonzóság elve szerint rendezze az ügyet.

2. A vármegye alispánjának a bejelentése az iránt, hogy idb. Kozenkay Béla nyugdíját folyóvá tette. — 1000 frt nyugdíj megszavaztatik.

3. Ugyanannak Bozsik Szvetozár segédjegyző tartozása tárgyában kelt előterjesztése. — Elfogadtatik.

4. Özv. Marianich Imréné segély iránti kérvénye. — Elutasítatik.

5. Hatz Kálmán nyugdíjigénye. — Helyettes jegyzői pályán eltöltött szolgálati ideje beszámítatik, a segédjegyzői azonban nem, miután a díjakat a kellő időben nem fizette be.

6. Parcsetch István nyugdíjigénye. — Kérelemnek hely adatik.

7. Wettl Béla nyugdíjának felemelése. — Hely adatik.

8. Firigyházy Mihály nyugdíjigénye. — Tárgyaltan.

9. Oana Illés és Fröhlich Lipót segédjegyzők tartozása. — A felelős számadókon a hátralékos díjak behajtatnak.

10. A jegyzői egylet elnökségének özv. Stefanovics Antalné nyugdíja tárgyában kelt javaslata. — 112 frt befizetett illeték visszaadatik a családjának.

11. Ugyanannak a községi és körjegyzők nyugdíjigénye tárgyában kelt véleménye. A törzskönyvbe bevétecsék, hogy az illető a milleniumi kedvezményben részesül.

12. Ugyanannak Wachtl Leó volt jegyző nősülési ügyére vonatkozó javaslata. — A 10 frtnyi hátralék behajtható.

13. Zsenár Mihály jegyző nyugdíjazásért folyamodik. — Elutasítatik.

14. Tóth László tordai jegyző hasonló kérelme. A jegyzői egylet elutasítandónak vélemez. — Elutasítatik.

15. Ströbl Adám özvegyének 300 frt, 4 gyermekének szintén 300 forint nevelési pótlék szavaztatik meg azzal, hogy néhány kisebb pótlást eszközöljön.

16. Özv. Pettkó Istvánné részére 340 frt végkielégítés, 3 gyermeke részére pedig 100—100 forint nevelési pótlék szavaztatik meg.

17. Fohsz György kéri helyettes jegyzői éveinek beszámítását. — Hely adatik.

18. Bohus Elek évi 600 frttal nyugdíjaztatik; a folyósítás fegyelmi ügyének befizetése után történik.

19. A nagybecskereki izr. hitközséggel szemben kimondatik, hogy ha március 1-éig le nem fizet 1500 frtot, az egész tőke felmondatik.

20. Ifj. Zappe Péter felvételt kéri. — Miután eddig megválasztva nincs, elutasítatik.

21. Scholz Emil volt glogoni jegyző nyugdíjáról a glogoni felelős számadókon hajthatók be.

22. Hajnal Manó helyettesi éveinek beszámítását kéri. — Hely adatik.

23. Meixenberger Jánosnének 1899. augusztustól 275 frt nyugdíj és Paula leányának 60 frt nevelési díj szavaztatott meg.

24. Jankovics György nagybecskereki alkapitány befizetett illetékeinek visszafizetését kéri. — Elutasítatik.

A nyugdíjintézet orvosainak megválasztatnak: dr. Plechl, dr. Haidegger és dr. Weiserschan.

Dr. Pollák indítványára Poroszkay főügyész felkératik, hogy a jarkováci takarékpénztár állásáról, melyben 10.000 frt betétje van az alapnak elhelyezve, részletes jelentést tegyen.

Végül egyhangulag elfogadtatik a következő költségvetés: Bevételek: Evi díj községek-től 20.000 frt, kamat községek-től 1000, évi díj jegyzőktől 9000, kamat jegyzőktől 500, évi díj 2500, kamat segédjegyzőktől 300, alaptőke jegyzőktől 2000, alaptőke segédjegyzőktől 1000, cselekvő kamatok 4000, nősülési díj 200, Vizsgálati díj 120, előléptetési díj 300, bírságok 3000, különféle 50, összesen 44.070 frt kiadás. Nyugdíjakra 30.000, fizetésekre 550, irodai költségek 300, visszafizetett tagsági díjakra 300, különféle 100, összesen 31.950 forint.

HIREK.

Tájékoztató.

Október 10. Közig. biz. ülés.

A gőzfürdő mindennap reggeli 6 órától délig az urak részére nyitva van; hűgylek részére kedden és pénteken d. u. 5 1/2 óráig; ugyanazon napokon 6-tól 8-ig este urak részére is. A kádfürdő egész nap este 7 1/2 óráig nyitva marad.

— Személyi hír. Poroszkay Béla, m. főügyész külföldi utjáról ma visszaérkezett Nagybecskerekre.

— Őszi közgyűlés. A tegnap megkezdett őszi közgyűlést ma déiben rekesztette be Rónay Jenő főispán. A jegyzőkönyvet 14-én (szombaton) d. e. 11 órakor hitelesítik. Hitelesítőkné megválasztattak: Szabó Ferenc, Steinitzer Géza, dr. Klein Mór, dr. Brájer Lajos, dr. Mangold Samu, Hadfy Dóme.

— Nagybecskerek egészségi állapota. Szeptember havának egészségügyi viszonyai hasonló képet tüntetnek fel mint augusztus hóban, mivel dacára a születések apadásának és a halálozások csökkenésének, az előbbiektől többlete e hóban mégis 15-öt tesz ki. Az általános megbetegedés jó arányát csak a vörheny sürűbb fellépése t. i. 46 esete befolyásolta, mely pusztító betegségnek 13 gyermek esett áldozatul. E gyermekölő baj se számban, se intenzitásban apadást nem mutat. Trachomára e hó folyamán 1017 egyén vizsgáltatott, köztük 9 régi és 5 új beteg észleltetett. Rendőrorvosilag 15 egyén lett megvizsgálva, 2 idült ragályos bajjal kórházba, 3 mint veszett kutyától megmárt a budapesti Pasteur-intézetbe szállítottatott. Heveny ragályos megbetegedés és tüdővész után összesen 31

lakástisztítás és gőzfertőtlenítés végeztetett. Közfogyasztásra szánt élelmiszerek 14 ízben vizsgáltattak meg, 3 ízben élvezhetlen tápszer megsemmisítése ajánlatott. Városunk lakosságának száma 22.575, született 73, meghalt 58, ezek közül hét éven alól 31, hét éven felül 27, a következő halálokokkal: veleszületett gyengeség 4, görcsök 7, bélhurut 6, vörheny (Scarlat) 13, tüdőgyulladás 1, tüdőgümőkór 8, gutaütés 3, vizibetegség 4, aggkori végekimerülés 1, egyéb természetes halálokok 10, öngyilkosság 1.

— **Ezüstlakodalom.** Fülep György városi főállatorvos és neje, szül. Sándor Róza ma ünnepelték szűk baráti körben 25 éves fordulóját annak a napnak, hogy örök hűséget esküdtek egymásnak egy hosszú élet minden boldogságának, szenvedésének elviselésére. Az általános tiszteletnek örvendő jubiláns párt ez alkalommal mindenfelől elhalmozták jókívánságokkal, amelyek mindegyike csak arra tér vissza, hogy az Égek ura még sok esztendőn keresztül részesítse őket kegyeiben.

— **A pancsovai kultur-egyletek egyesülése** A Pancsován megjelenő „D. T. B.” egy igen helyes eszmét vet föl, mely az ottani magyar kultur-egyletek, egy nagy egyesületté való tömörülését célozza. Pancsován tudvalevőleg ezidő szerint négy ilyen egylet áll fenn és pedig a nemzeti szövetség, Gromon egylet, a társaskör és a magyar dalárda, melyek mind-egyikének főcélja: ezen soknyelvű vidéken a magyarelem összpontosítása által a magyar-kultúra terjesztése. Azonban ezen egyesületek egyenként csak alig képesek magasabb feladatuknak oly mértékben megfelelni, mint azt hivatásuk megkövetelné. Mert Pancsován magyar polgárság a szó teljes értelmében még nincs és így az említett egyesületek mindenikének tagjai egy és ugyanazon elemekből, az u. n. értelmi osztályból állanak. Ezek pedig csekély számuknál fogva nem képesek 4 egyletben egyszerre nagyobb tevékenységet kifejteni, de emellett a tagsági díjak is négyfelé veszik igénybe tárcájukat, ami pedig, mint hogy a hivatalnokok épen nem tartoznak a gazdag emberek közé, sem nem helyes, sem nem méltányos. Mind ezen okoknál fogva a nevezett lap melegen ajánlja az egyesülés eszméjét az ottani intéző körök figyelmébe.

— **Zmejánovics püspök Perlaszon.** Perlasz község egy szép és ritka ünnepély színhelye volt a múlt héten, amidőn a verseczi gör. kel. szerb püspök, Zmejánovics Gábor a gör. kel. szerb templom remek kivitelű képeit áldotta meg, azonkívül pedig egy papnövéndéket szentelt diakonná és egy diakont áldozárra. Már maga a püspöki bevonulás imponáns volt. Részt vettek ezen az összes hivatalok, testületek és a perlaszi intelligencia. A templomi ünnepély után következtek a tisztelgések a róm. kath. egyházközség, a járásbíró, rudolfsnádi árvizmentesítő társulat, Perlasz község, tantestület, dalárda és a gör. kel. szerb egyházközség részéről. Délután 3 órakor 70 terítékű diszebedet adott a gör. kel. szerb egyházközség magas vendége tisztelgetésre, melyen ő méltósága köszöntötte fel egymásután a királyt, a magas kormányt, a főispánt, a főszolgabíró, a hivatalokat, testületeket és a jelen volt pápásokat, nemkülönben a jelen volt képfestőt Péricsét is, ki csakugyan művésziesen festette meg a 33 képet a templom számára. Tösztot mondott még Szikszai járásbíró magyar nyelven és Radoszavlyevics gör. kel. plébános szerb nyelven a püspökre, Bilecz igazgató főmérnök magyar nyelven Péricsre, végre pedig Maximcsev tanító köszöntö meg az egyházközség részéről a püspöknek a magas látogatást és a ritka ünnepélyt, mely Perlasz községben most csak 90 év után ismétlődött. Este 7 órakor fáklyamenetet rendeztek Zmejánovics tisztelgetésre.

— **Hymen.** Harmath Sándor nagyikikindai hírlapíró, a „Torontáli Közlöny” főmunkatársa eljegyezte Dobák Rózsika kisasszonyt Félegyházánál.

— **Huszonöt éves tanítói jubileum.** Halmos Lajos törökbecsei községi elemi és iparos-tanonciskolai igazgatót a községi iskolaszék f. hó 8-án tartott ülésében, 25 éves tanítósága alkalmából szép óvációban részesítette. Halmos, ki Dél-magyarország egyik legkitűnőbb tanítója, valóban megérdemelte a kitüntetést, mert a valódi nevelői hivatás jellemezi tevékeny és áldásos működését.

— **Pancsova pótdója 75%.** Levelezők írja: A jövő évi költségvetés összeállításában ez a 75. szám nagy szerepet játszik, pedig csak közönséges szám, de eleven alakot fog azonnal ölteni és általános örömet fog okozni városzerte, ha eláruljuk, hogy ez a 75% a pótdóra vonatkozik. Ennyi lesz a jövőre a pótdó, mert az iskolák államosítása következtében a közművelődési kiadások 37.309 frt 3 krról 16.345 frtra apadnak le; tehát 20.000 frt. 20% az apadás és ennyivel csökkenne a pótdó is; de a folytonos fejlődéssel egyetemben a kiadások is emelkednek, még pedig a közigazgatásnál mintegy 5000 frttal, a közbiztonságnál mintegy 2000 forinttal, egyéb kiadásoknál mintegy 4000 forinttal, úgy, hogy a végeredmény az 1900. évben előirányzott 215.537 frttal szemben a jövő évben az összes kiadás 206.000 frt 26 kr., tehát mintegy 9500 frttal kevesebb. Azonban a bevételek is emelkedni fognak a városi földeknél 8600 frttal, mert nagyobb complexus kerül bérbeadásra s ebből a jelen évi 17000 frt bérösszeggel szemben mintegy 25.600 frt remélhető. Ez a megtakarítás és több jövedelem a pótdót 90%-ról 75%-ra szállítja le. Es kilátás van arra is, hogy a pótdó ezután sem fog emelkedni. Ez mindenestre igen örvendetes és kívánatos is.

— **A jogi vizsgarendszer.** Az igazságügyminiszterium már régebben elhatározta, hogy a külön bírói és külön ügyvédi vizsga helyett egy u. n. egységes gyakorlati jogi vizsgát szervez, oly hatályal, hogy annak letétele akár a bírói, akár az ügyvédi állás elfoglalására képesíteni fog. Az egységes gyakorlati vizsga kérdésével együtt ismételve fölmerült az ezt megelőző elméleti vizsga egységességének szüksége is, mert a mai helyzet, hogy t. i. a bírói vizsgára való bocsátáshoz elég az államvizsga, de az ügyvédek doktorátust kellett légyen tennie, hazai jogász közönségünk egybehangzó véleménye szerint, továbbra már fönn nem tartható. Wlassics Gyula kultuszminiszter tehát csakugyan az egész magyar jogászvilág elismerésétől kísérve vette föl reformprogramjába az u. n. egységes jog-és államtudományi elméleti államvizsga föllállítását; az előadói javaslatról, a melyet a miniszter az egyetemeknek és jogakadémiáknak megküldött, az összes jogi főiskolák már nyilvánították véleményüket, a melyből kitűnik, hogy nem zárkoznak el az egységes elméleti államvizsga szervezésének szüksége elől.

— **Torontál vármegye Laukának.** Torontál vármegye közönsége az agg költővel szemben, ki két évtized óta lakik vármegyénkben, a tegnapi napon ismételtén kifejezést adott nagylelkűségének, a midőn a költő 60 éves irodalmi jubileuma alkalmából a neki adandó jubileumi ajándék céljaira, Molnár Sándor tvh. bizottsági tag indítványára, 25 aranyat szavazott meg.

— **Egy iparkamarai titkár Amerikában.** Szávay Gyula az ismert poéta, ki titkára a győri kereskedelmi és iparkamarának, mint egy sürgöny jelenti, megérkezett New-Yorkba s onnan Filadelfiába indul a nemzetközi kongresszusra.

— **Bérgyilkosság.** Illánics Sándor írja: Községünk nyugalmát rémes gyilkosság hirtelen verte föl a héten. És ami borzasztóbbá tette ezt, az a kiderült tény, hogy nem a pillanatnyi felindulás oltotta ki egy derék munkás ember életét, hanem nyugodt számítás, megfizetve a tettet, lesből lelőttek egy férjet, mert utjában volt a feleségnek. Szörnyűség elgondolni, hogy akad nő, ki levétközve minden emberi érzést, állati vágyát követendő, felfogad egy embert, hogy lője le az urat. S mily elrettentő gondolat, hogy akad, aki minden habozás és megfontolás nélkül, elfogadja a gyilkolás bérét s mintha csak egy veszett kutya az utcán, lelő egy békés, munkás embert. Zsuzsarıcza Szvetozár 47 éves kocsmárosnak nem volt a legjobb családi élete. Felesége kikapós volt. — Ez keserítette el a derék embert, de azért megtűrte maga mellett az asszonyt, bizva a javulásában. Rosszul számított. Zsuzsarıcza Szvetozárné, az elég csinos asszony, benső viszonyt folytatott Stojics Zsivával. És ez a tilos és bűnös szerelem féktelen szenvedélyével a legundokabb tettet érlelte meg bennük. Utjokban volt a férj, el kell hát tenni a láb alól. És mindketten 200 frtért megfogadták Csobanics

Kosztát, hogy pusztítsa el Zsuzsarıczát, de ügyesen. Csobanics rá állt az alkura, hisz csak egy kis puskafor meg sörét kellett hozzá, 200 frt pedig sok pénz. Zsuzsarıcza Szvetozár a héten bement Pancsovára, bevásárolt és délután haza kocsizott. A mint a faluba ért, a kocsival behajtott egy rokna udvarára, ő maga pedig gyalog indult hazafelé. A második keresztutcán haladt, a midőn egy puska-lövés érte hátulról és a szegény embert leterítette. Ott halt meg az utcán. Volt aztán nagy siránkozás az asszony részéről. De megindult nyomban a falu szája és a pancsovai kir. törvényszék vizsgáló bírása meg is találta a helyes nyomra vezető szálakat és ma már az asszony, szerető és bérgyilkos a pancsovai fogházban várják méltó büntetésüket.

— **Szerb katonaszökevények.** Hogy Szerbiában nincs valami irigylésre méltó élete a katonáknak, azt eléggé bizonyítják azok a legények, akik egyre mára megszöknek a kaszárnyából, életveszélylyel átjutnak magyar földre s itt próbálnak szerencsét. A héten ismét két legény szökött meg Belgrádból. Popovics Vladimir (édes atya nyugalmazott főispán oda át) és Markovics Luka, megunva a rosz bánásmódot, egy gazdtalan csónakkal átvezettek magyar földre és a pancsovai rendőrségnek jelentkeztek. A rendőrhatalóság az ország belsejébe továbbította őket.

— **Buzatolvajok.** Katanics János bajai hajólegény volt megbízva a „Magyarország” nevű buzával megrakott és „Wolfinger és Reich” budapesti cég tulajdonát képező hajó őrizetével. Hát pompásan meg is felelt ezen feladatának. Erintkezésbe lépett 3 hires budzsák negyedbeli rovott előéletű emberrel: Malajev Lyuba, Turinszki Jócó és Turinszki Prókával úgy, hogy ügyletet is kötöttek, még pedig a következőleg: Ő ezektől 19 forintot kapott és megengedte, hogy éjszaka a hajóról annyi buzát vihetnek, amennyit csak elbírnak. Így is történt. 15 nagszák buzát vittek el a hajóról a csónakba, aztán kocsival Dobrota János helybeli lakos a buzát saját házához szállította azzal, hogy a buzát másnap a piacon értékesíti és a Katanicsnak megígért 20 frt levonásával az elrendő árt négyen felosztják. Csakhogy a rendőrség neszt vette a dolognak és a buzát az istállóban megtalálta, elkobozta, a tetteseket pedig letartóztatta. Most, miután a lopás elkövetése kétségtelenül be van bizonyítva és a tettesek végül mindent bevallottak, a rendőrség őket a bűnjelt képező 19 frt készpénzzel együtt ma átadja az ügyészségnek.

— **A visszafelé elsült puska.** Keviszöllőson történt ez a furcsa dolog, melynek, sajnos, ember is esett áldozatul. — Markovicsán Demeter községi csász. a kukoricát őrizte, amint észrevette, hogy egy ember kukoricával telt zsákot cipel. Utána szalad, megismeri Bugyennán Pált, akinek már több lopási kalandja volt. Markovicsán a kukoricatolvajt be akarta kísérni, de ez ellenszegült, mire Markovicsán megfordította puskáját és a puskasúval megakartta Bugyennánt ütni. Ütés közben a puska elsült és a csász. halva rogyott a földre. A császt, ki hivatásának és a visszafelé elsült puskának esett áldozatul, a község nagy részvétele mellett helyezték sírba.

— **A pálinka.** Sándoregyházáról írja: A pálinkának ismét két áldozata van. Az egyik már künn fekszik a temetőben, a másik a börtönben ül. Községünkben rémes mérvben terjed a pálinkafogyás, melynek nyomán nemcsak kocsmái verekedések, de a legcsunyább családi viszályok támadnak és most meg gyilkolták a pálinka. Ott ültek a kocsmában, iddógáltak. Egyik kupica pálinka másikat éri. Ocsó is, erős is, hamar elveszi az ember esztét. Szóts Mihály és ifj. Venczel József pálinkázás közben szóváltásba eredtek. És a két jó ösmerős egyre hangosabban torkolta le egymást. Aztán bírokra keltek. Venczel József volt az erősebb, Szóts Mihály került alulra. Ez volt Venczelnek a vesztése. A mint a földön Venczel ráfeküdt Szótsra, ez kirántja zsebéből a bicskát és Venczel hasába szur. Most már Szóts lett az erősebb, mert Venczel egy jajszóval lefordult ellenfeléről s néhány órai kioldás után meghalt. És két házban ütötte fel a gyász tanyáját. Két család vesztette el kenyérkeresőjét, hat gyermek lett apátlan. És mindezt a pálinka gőze okozta. Venczelt sírjába kelyezték, Szóts Mihályt két napi bujdosás után elfogta a csendőrség és bevitte a pancsovai fogházba.

— **A csonka honvédnek.** Zalder Vilma, az apácakolostor IV. osztályának növendéke 1 frt 50 krt gyűjtött Balogh László csonka honvéd számára. Ehhez adakoztak: Zalder Imréné, Blesz Mariska 50—50 krt, Róth Rózika 15 krt, Rippkáné, Komáromy Emma és Schönherr Antalné 10—10 krt, Güntner Mariska 5 krt, Zalder Imrike 1 krt.

— **Rövid hírek.** Nagy ös z ö n összeszólalkoztak Paradeisz István és Murzsa Péter egy dögölt disznó miatt. Szóváltás közben Paradeisz a nála levő kaszával Murzsa felé csapott és annak védelemre emelt jobb keze fejét levágta. — **Nagy kikindán** Weber József lisztkereskedő-inast úgy rugta egy ló homlokán, hogy a fiu koponyája azonnal megrepedt.

— **Találtatott** egy „Zuckerberg Leopold Alt-Arad“ felirással ellátott távcső börtök; a rendőrségnél átvehető.

Színház és irodalom.

— **Himfy dalai.** Berezik Arpad e poetikus vigjátékát tegnap nagy hatással adták Somo gyiék, mely siker egyaránt köszönhető a bájos darab gyönyörű részleteinek, valamint a kifogástalan összejáratásnak. Kisfaludyt Szarvasi Sándor játszotta sok intelligenciával. A két hálás nő szerepben Kovács Mariska (Szegedi Róza) és Szohner Olga (Jolán) vetélkedtek egymással ügyességben és kedvességben. Kitűnő volt Balla Kálmán (Bezerédy), nem különben Erdélyi Miklós, ki dicséretes mérséklettel adta Szalóki Pétert. Feltétlen dicséretet érdemel Somogyiné (özv. Biró Józsefné), ki kitűnően eltalálta a mult század ur asszonyainak hangját. Peterdi Sándor (Rosty) ismét sikerrel próbálkozott meg egy apaszereppel. Kisebb szerepekben jök voltak Körössi Juci (Annuska), Bognár József (a pap) és Erdélyi Sándor.

— **Uj Idők.** Október hatodika, az aradi vértanuk emléknapja sok érdekes mozzanatában van megörökítve az Uj Idők e heti számában. A szekér, melyen Damjanich utolsó útjára indult, az aradi Golgotha, a vértanuk halála és egyéb nevezetes momentumok vannak a végtelenül bánatos napnak történetéből. Az aktuális élet is tükrére talál számos szép képeiben, melynek: Márkus Emilia Strobl műtermében, az iglói ünnep, Dreyfus gyermekei stb. Az irodalmi részben Herczeg és Jókai regényei, Papp Dániel és Szikra novellája, Endrődi és Pósa versei, Lyka Károly és Igric cikkei mutatják, hogy az Uj Idők a legváltozatosabb és legérdekesebb illusztrált családi lap, mely minden ízében magyar érzésű.

— **A titok.** William le Queux szenzációs regényének immár a második befejező kötete is megjelent magyar fordításban. Azt a szokatlan nagy érdeklődést, amelyet a regénynek első kötete keltett a ma megjelent második kötet is igazolja. A második kötetben a közönséges ember előtt teljesen ismeretlen régiókba, a nagy politika műhelyeibe vezet bennünket a regényíró, akinek a fantáziája már csak azért is bá mulni való, mert ennek a műnek cselekménye, valamint az a képzetet alkotta világ, a mely az olvasó szeméi elé tárul szinte csodás harmóniában van a való élettel. Mintha csak az ember nem is regényt, hanem egy nagy terjedelmű és szokatlanul szenzációs újság cikkelyt olvasna, ugy hat reánk William le Queux regénye, amelynek ez a második és utolsó kötete épen ugy mint az első a Légrády Testvérek „Legjobb könyvei“ között jelent meg. A csinos vászonba kötött könyv 50 kr-ért, a két kötet együtt pedig 1 frt-ért rendelhető meg a Légrády Testvérek könyvkiadóhivatalában, valamint bármely könyvárusnál is.

— **Kelet befolyása Görögországra.** Sokan és sokat irtak már kelet befolyásáról a görög műveltségre. Sohasem volt nagyobb ez a hatás, mint Alexandros halálakor. Világos magyarázata van ennek a hős vezér nagy hadjárataiban. Halála után átalakult az egész görög nemzeti szellem. A görög vallás alapjai gondolkodó és nem gondolkodó emberekben egyaránt közel voltak már az összeomláshoz. Demetrios Poliorketes istenítése bizonyítja ezt legszembeütően. Irodalmilag e bomlás Eumeros († 297.) munkájában nyilatkozik legelőször, aki szerint a görög istenek, maga Zeus is, voltaképpen régen élt emberek, nagy hódítók, vagy az emberiség nagy jövevői, kiket a közfelfogás csak később tett meg nemzeti istenné. Eumeros e tanai nem a műveletlen néptömeg boldogítására voltak, azt csak végképen megfosztották naiv hitétől, a nélkül, hogy biztosabb támaszt adtak volna neki, hanem nagyon hasznára váltak a monarcháknak, kik e szerint ugyanazon a jogon lehettek istenek, mint maga Zeus. A köznép így egyre jobban átadta magát a már addig is nagyon divatos és a növekedő keleti befolyás

utján most még inkább elterjedő keleti szertartásoknak; a kis-ázsiai városokban formaszertű keverékvallás vált uralkodóvá. A különböző vallások és műveltségek e találkozásáról és kölcsönös hatásáról igen érdekesen ír a „Nagy Képes Világtörténet“ most megjelent 40. füzetében, mindig szem előtt tartva a néprajzi és néppszichológiai városokat. A görögökről szóló kötet szerzője dr. Gyomlay Gyula akadémikus. Egy-egy kötet ára diszes félbörkötésben 8 frt; füzetként is kapható 30 kr-ával. Megjelen minden héten egy füzet. Kapható a kiadóknál (Révai Testvérek, Irod. Int. Rt. Budapest, VIII., Üllői ut 18.) s minden hazai könyvkereskedés utján.

TÁVIRATOK.

Országgyűlés.

A képviselőház ülése október 10-én. Budapest, okt. 10. (A „Torontál“ ered. távirata.) A képviselőház mai ülésén folytatta a kérvények tárgyalását.

Köszeghy előadó ajánlja, hogy a Hentzi-ügyben beérkezett petíciókat helyezék irattárba.

Thaly Kálmán, Kossuth Ferenc és Meskó László nem fogadják el az előadó javaslatát.

Varga Ottó ügye.

Budapest, október 10. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A budapesti II. kerületi főgimnázium tanári kara kijelenti, hogy megkérdeték Demetzky igazgatót, igaz-e a kémkedési história? Az igazgató azt felelte, hogy senki sem kémkedett Varga után. A tanári kar tiltakozik azon vád ellen, mintha az intézetben a növendékek nem hazafias szellemben neveltetnének.

Budapest, okt. 10. (A „Torontál“ ered. távirata.) Az Országos Középiskolai Tanáregyesület felír a kultuszminiszterhez, hogy szigorú vizsgálat által hozzon világosságot az igazgató elleni kémkedési vád ügyében, mely hihetetlen és minden tanárt mélyen sértő.

Budapest, okt. 10. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Pozsonyból táviratozzák: A pozsonyi „Tanári kör“ ülésében a Varga-ügyet tárgyalván, azon indítvány tétetett, hogy a kör fejezze ki megdöbbenését és megbotránkozását a kémkedő igazgató eljárása fölött. Mivel azonban az ügy még vizsgálat alatt van, határozatot nem hozott a kör, de felkéri a budapesti Országos Középiskolai Tanáregyesületet, hogy az ügyet kísérje figyelemmel.

Havazás a felvidéken.

Budapest, okt. 10. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Bártfáról telegrafálják: Bártfán ma erősen havazott. A természetben nagy a kár, a tavaszi vetések még mind a mezőn vannak. Az egész felvidéken havazik.

Budapesti gabonatözsde.

Budapest, 1899. október 10. A készárutüzlet hivatalos árjegyzései:

B u z a	K i l ó s	100 kilogr. ára		K i l ó s	100 kilogr. ára	
		frtől	frtíg		frtől	frtíg
Bánsági	ó	76	8.25	80	8.60	8.65
Tiszavidéki	„	76	8.25	80	8.65	8.70
Pestvidéki	„	76	8.20	80	8.60	8.65
Bácskai	„	76	8.50	80	0.	( )

R o z s		k i l ó s		k i l ó s	
uj	elsőrendű	70-72	6.55	6.80	6.80
„	„	—	6.55	6.65	6.65
„	„	60-62	6.	6.20	6.20
„	„	62-64	5.70	5.90	5.90
„	„	64-66	6.60	7.	7.
„	„	39-41	5.35	5.45	5.45
Zab	ó	—	5.10	5.3	5.3
Tengeri	ó	—	0.	0.	0.
„	„	—	0.	0.	0.

Határidő-üzlet.

Budapest, okt. 10. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) Buzában a kínálat kielégítő, vételkedv lanyha, az árak 10 krral olcsóbbak. Kötötett:

Buza októberre	8.20—8.21
Buza 1900 áprilisra	8.65—8.67
Rozs októberre	6.54—6.55
Rozs áprilisra	6.99—7.00
Zab októberre	5.36—5.37
Tengeri 1900 májusra	5.13—5.15

Szerkesztői üzenetek.

Töhibeknek. A jegyzői szigorlatozók neve közé tév. adésból került Kuhn Mihály, mert Huh n Mihály basahidi közs. irnok képesített egyh. angulag.

Régi mese. Nem üti meg a közöihetőség mértékét.

L - d. C työngé.

Vonatu k érkezése és indulása

Nagy-Becsker ekré, illetve Nagy-Becskerékről. Érvényes 1899. szeptember hó 1-től.

Er kez ik:

a) a nagybecs. kerek-bégaparti (thév.) pályaudvarra:

Temesvár felől:	élelött 11.38, délután 5.36, éjjel 10.20.
Pancsova felől:	lelött 10.33, délután 5.58.
Zsombolya, Alibunár éjjel 10.29.	versez felől: reggel 9.15,
Zsombolya felől:	(keskenyvágányu pályaudvar) dél. 5.25.
Csösztelek felől:	reggel 6.24, (csak minden kedden, sárnap.)

b) a nagybecskereki (nknbt) pályaudvarra:

Budapest, Nagy-Becskerek felől:	éjjel 10.22.
Nagy-Kikinda felől:	reggel 7.52, délután 4.15,

I nd ul:

a) a nagybecskerek-bégaparti (thév.) pályaudvarról:

Temesvár felől:	éjjel 3.00, délelött 10.00, délután 4.31.
Pancsova felől:	reggel 8.30, este 6.20.
Alibunár és Zsombolya felől:	reggel 3.00, délután 4.31.
versez felől:	reggel 6.15, délután 4.31.
Zsombolya felől:	(keskenyvágányu pályaudvar) reggel 5.15, délután 1.49.

b) a nagybecskereki (nknbt) pályaudvarról:

Budapest, Nagy-Kikinda felől:	reggel 5.45, délelött 11.49, este 7.05.
-------------------------------	---

VASUT-ÜGY.

141.20 17/99. szám. Magy. kir. államvasutak.

Pályázati hirdetmény.

Az 1900. évek kisebb mennyiségekben szükséges műhelyi faanyagokat biztosítani óhajtván, azok szállítására nyilvános pályázatot hirdetünk.

- A szükséges mennyiségek a következők:
- 13.0 m³ erdei bükkfa-deszka.
  - 6.1 m³ (260 drb) emelőfa szilfából vagy gyertyánfából.
  - 117.8 m³ vágott lucfenyőfa.
  - 2.3 m³ (180 drb.) fesztűfa, szilfa vagy gyertyánfából.
  - 187.0 m³ diófacapalló.
  - 88.0 m³ erdei bükkfacapalló.
  - 20.0 m³ gyertyánfacapalló.
  - 150.0 m³ hársfacapalló.
  - 49.6 m³ (340 drb.) lucfenyőpalló.
  - 175.0 m³ nyárfacapalló és
  - 16.1 m³ (250 drb. keményszálfa, kizárólag szilfából.

Az ajánlatok f. évi október hó 28. án déli 12 óráig betérjesztendők, a bántalpnéz pedig október hó 27-én déli 12 óráig budapesti főpénztárunknál teendő le.

A részletes pályázati felhívás, nemkülönben az ajánlattételre használandó ajánlati űrlapok, melyekben az előreláthatólag szükséges méretek és az azokból biztosítandó mennyiségek vannak felsorolva, alulirt igazgatóság anyag és leltár beszerzési szakosztályánál (Andrássy-ut 73/75. sz. II. emelet 43/a) és valamennyi üzletvezető-ségnél megtekinthetők, illetőleg ott megszerezhetők.

A 122.291/96. sz. általános, valamint műhelyi célokra szükséges fák szállítására vonatkozó 82144/98. sz. a. érvényben levő új különleges szállítási feltételek szintén ezen hivataloknál megtekinthetők és a budapesti nyomtatványtárunknál (Andrássy-ut 73/75.) a vételár (általános feltételek 25 kr., különleges feltételek 15 kr.) befizetése mellett beszerezhetők, de posta útján is kaphatók, ha a vételáron kívül postaköltség fejében 10 krajcár nevezett nyomtatványtárhoz beküldetik.

Budapest 1899. évi szeptember hóban.

Az igazgatóság.

(Utánnomás nem díjazatik.)

